

TOT ESPERANT-HO TOT (AMB LAIA NOGUERA)

> Carles Hac Mor

hacmorxargay@worldonline.es

André Malraux —que pot ser ben admirat per les seves grans mentides i per les contradiccions enormes que el feien viure tres o quatre vegades alhora— va escriure *L'Espoir*, que vol dir l'esperança i que cal no confondre amb *l'attente*, que és l'espera, atenta o no, i que no és pas *la tante*, o la tia, un emblema de la família força utilitzat per Malraux. Esperança, però, remet a espera, de manera que hom pot arribar a esperar l'esperança i, si cal, també la tia, perquè qui té esperança espera allò que l'atia, que li fa tenir esperança. I aleshores, Antonin Artaud diria que qui espera alguna cosa «dansa per mitjà de blocs de kha, kha». I les referències a Malraux i a la tia no són gens gratuïtes ni juganeres. A Lleida en comptes d'enjogassat dèiem *enjogaldrit*. Per tant, Malraux *s'enjogaldria* amb les seves mentides. S'afirmava en la mentida. I «Afirmar-te en la mentida» ha escrit Laia Noguera en un poema en prosa, *Incendi 1: caldre no*, molt i molt bo, tan bo que tothom l'hauria de saber de memòria i cridar-lo de tant en tant. El cas és que, tot esperant-ne una egofania, ara m'acabo d'empassar ben a gust el llibre de Laia Noguera *No em podràs escoltar*, i en comptes de dir-li que no l'he poguda escoltar, li dic que el llibre m'agrada tant com la seva *plaque* intitulada *Incendi*, que, a la primera pàgina, fa via històrica cap a l'anul·lació de la poesia tal com l'entendem. Al llibre (a *No em podràs escoltar*, o sigui, només em podré dir coses a mi mateixa) aquest jo de Noguera, dels seus poemes, s'aferra a tots els seus tus, i per això tots els seus jos s'acaben identificant amb els seus tus, que al capdavall no són sinó el seu tu fet altri i personificat en l'Altre, que és Aquell que no pot existir. Al capdavall, doncs, el seu jo enraona amb si mateix, i a l'últim s'escanya amb tots els seus tus. De fet, el seu jo es fa plural sense adonar-se'n. És ben bé allò que la mort de l'autor ha de dur indefectiblement a la mort del lector. La poesia del jo en pot ser el darrer pas, de la defenestració del tu, és a dir, del lector. Així, la poesia de Laia Noguera va pel camí de l'engrescador solipsisme negre que Artaud va vaticinar per a l'antipoesia dels blocs de kha, kha. I és que *Incendi 1: caldre no* ja és antipoesia, sí, que vol dir que arribarà a ser poesia (consolidada, cosificada, institucionalitzada, putrefacta), per bé que li costarà, i això darrer demostra que és un poema artaunià, tot i que escrit, evidentment, sense pensar gens en Artaud. «Tu i tu», s'hi diu, «Jo no sóc ni tu ni ell», «Sé que portes l'altar major del foc sota la pell». Això darrer, Artaud ja ho va escriure, d'una altra manera i en primera persona. I Laia Noguera no ho sap, i en això rau gran part de la grandesa d'aquesta seva prosa poètica. El seu jo no és el jo d'Artaud, és clar que no, i malament rai si ho fos, i tanmateix el tu sempre absent d'Artaud és Laia Noguera havent escrit el poema en prosa que ens ocupa, preocupa i ens desocupa l'ego. L'art de tots dos, d'Artaud i de la Noguera d'*Incendi 1: caldre no*, és el de desdir (desdir-se en Artaud, i dir-se en un tu en Noguera, i també en Malraux). L'art tothora és artifici, mentida i contradicció paradoxal. Quan Laia Noguera escriu, en aquest poema, «Les paraules no són» és com si digués, i ho escriu, «Cantar-te és calar foc. L'incendi m'il·lumina la mentida»; o com si pensés: els mots no són i per això són el que no són. Tota mentida necessita un tu. Les mentides de Malraux, les veritats d'Artaud i els focs de Noguera són epifanies al revés, com les qualificaria Josep Palau i Fabre. I el llibre *No em podràs escoltar* és la conseqüència immediatament gloriosa

Hom pot arribar a esperar l'esperança i, si cal, també la tia, perquè qui té esperança espera allò que l'atia, que li fa tenir esperança

tot esperant-ho tot (amb Laia Noguera)

—la tia de Malraux es deia Glòria— d'*Incendi 1: caldre no*, i l'acaba superant, però aquesta ja és una altra qüestió que espera de ser atiada per unes altres elucubracions més atentes a la lletra, que no és sinó l'esperit de la lletra mateixa.

